

Gondolatok 2

Timothy Wilken, orvos, filozófus és ajándék-gazdaság aktivista egy lépéssel továbbvitte ezt a gondolatot a GIFTegrity rendszerében, amely jelenleg a béta teszteknél tart. Minden egyes tagtól azt kérik, hogy készítse a profilján egy listát arról, amit adni és kapni kíván. Az ajándékot kapó személy minősíti az ügyletet, ez határozza meg, hogy egy adott ajándék lehetséges kedvezményezettjei milyen sorrendben fognak megjelenni a listán. Ha sokat adtál, a neved elől lesz a listán, amikor valaki a saját adományának keres kedvezményezettet. Ha ajándékot kapsz, a minősítésed csökken egy kicsit, azt tükrözve, hogy a viszony aközött amit adtál és kaptál, kiegyenlítettebb lett. Ezek a minősítő pontok a pénzhez nagyon hasonlóan működnek.

Egy hagyományos közösségben nincs szükség ilyen minősítési rendszerre, mivel minden tag ajándékai és szükségletei mindenki előtt ismertek. A GIFTegrity és a hozzá hasonló rendszerek, úgy tűnik, lehetőséget kínálnak az ajándékozási kapcsolatok körének kibővítésére. Nem teszik feleslegessé a pénzt, hanem újjáélesztik azt, de egy, az eredeti lényegéhez, azaz a hála jeléül szolgáló tárgyhoz sokkal közelebbi formában. A GIFTegrity és a hasonló rendszerek minősítései pénzként viselkednek. Pontokat kapsz ha adsz, és elköltöd őket, miközben elfogadsz. Az ilyen rendszerek a pénz alapvető korlátait is magukban hordozzák, ugyanakkor a minőség nem engedi, hogy egy lineáris skála mentén mérjék.

Természetesen ezek a rendszerek messze jobbak, mint a mai uzsora-alapú pénz, de ez a fajta technokrata alternatíva, bármilyen briliáns is, figyelmen kívül hagyja azt, amit a világ számszerűsítésével elveszítettünk. Vissza akarjuk állítani végtelent. Az értékelések és a pontok nem elégíthetik ki mély vágyainkat a személyes kapcsolatra, a hálára és a többdimenziós történetekre, melyek adottak az ajándék kultúrában.

Ellentmondok-e saját magamnak, amikor azt állítom, hogy a pénz a hála jeleként keletkezett és ugyanakkor, hogy mint mértékegység jött létre? Mintha az első pillanattól fogva két szellem lakozott volna a pénzben. Egyrészt az ajándékgazdaságot (amelyen kívül egykor szinte semmi nem létezett) terjesztette ki a tömegtársadalom birodalmára, másrészt az ajándék-mentalitás eredeti nyitottságának mérésére, számontartására és ellenőrzése szolgáló eszköz volt. Mégis, amikor a pénzt a hála jeleként értelmezve azt a szót használom, hogy „származik”, nem időbeni származására utalok, hanem, jobb kifejezés híján, az Isten elméjéből eredőre; a pénz teleologikus származására; arra a célra, ami miatt létrejött ebben a világban.

Vajon túljuthat-e az ajándékkörök koncepciója a közösségnek azon a szintjén, ahol az emberek első- vagy másodkézből ismerik egymást? Nagyon hosszú távon talán el tudunk képzelni egy pénz nélküli ajándéktársadalmat, ami a „körök körének” modelljére épül. Úgy tűnhet, hogy a pénz fontos szerepet játszik a munka globális összehangolásában, de ha közelebbről megvizsgáljuk, azoknak a

száma, akikkel egy adott személy valóban együttműködik, nem is olyan nagy. Ha több, mint száz embernek kell együttműködnie, hogy valamit létrehozzanak, akkor a teljes csoport alcsoportokra és még kisebb alcsoportokra bomlik, egészen egy olyan szintig, amelyen az ajándék-gazdaság már működni képes. A körön belüli emberek adhatnak egymásnak, és mindegyik kör integrált egységként adhat más köröknek egy nagyobb körben és aztán azok mindegyike a körök körének. Ez az elképzelés a társadalom alapvető átszerveződését foglalja magában: egy alulról-felfelé, egyenrangú személyek közötti és önmagát megalkotó, önszerveződő társadalmat.

Revision #2

Created 27 November 2025 18:08:45 by Laura

Updated 27 November 2025 18:10:44 by Laura